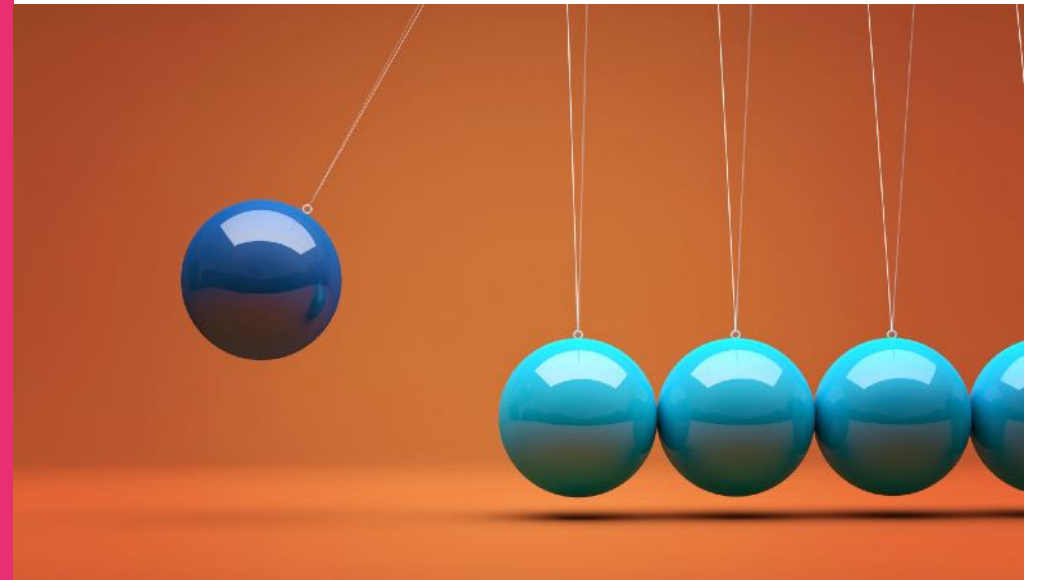

Modulstrukturert opplæring for voksne

VIS-konferansen Stockholm

13. mai 2024

Nytt direktorat etablert 1. juni 2021

 **KOMPETANSE
NORGE**

Diku

universell*

NSD
NORSK SENTER FOR
FORSKNINGSDATA

NOKUT

UNIT

Samordna
opptak

Direktoratet for
høyere utdanning
og kompetanse

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Vi har et samlet, nasjonalt ansvar for forvaltningsoppgaver innen høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og kompetansepolitikk.

Tema i vårt innlegg

- Den politiske målsetningen for voksnes kvalifisering
- Modulstrukturert opplæring for voksne
 - Læreplaner og vurdering
 - Realkompetansevurdering
- Støtteressurser for innføring av modulstrukturert opplæring

Utfordringsbildet

500 000

personer mellom 20 og 62 år er verken
i arbeid eller utdanning

Om 10 år vil vi mangle ca. 90 000
fagarbeidere

Kompetanse er en forutsetning for å få en tilknytning
til arbeidslivet

Meld. St. 21

(2020 - 2021)

Melding til Stortinget

Fullføringsreformen

– med åpne dører til verden og fremtiden

Kvalifisering av voksne

En av ambisjonene i Meld. St. 21 (2020–2021) *Fullføringsreformen* er å gjøre videregående opplæring bedre tilpasset voksne

- fire av ti voksne uten fullført videregående står utenfor arbeidsliv
- Voksne har lav deltakelse i grunnskole og videregående opplæring
- Verken innholdet i eller organiseringen av opplæring for voksne tilpasset den sammensatte målgruppa

Kvalifisering av voksne – et ti års perspektiv

Fullføringsreformen St.mld 21

- Tiltakene er spredt i tid
- Modulstrukturering av videregående opplæring og forberedende opplæring for voksne
- Realkompetansevurdering

Ny opplæringslov og forskrift

Flere av tiltakene i fullføringsreformen rettet mot voksne følges opp i ny opplæringslov

Sentrale faktorer for at voksne fullfører videregående opplæring

- ✓ Tilpasses voksnes behov
- ✓ Fleksible løp
- ✓ Opplæringen oppleves som relevant

Formålsbestemmelse i ny opplæringslov

- Begreper i ny lov
 - førebuande opplæring for vaksne
 - vidaregåande opplæring for vaksne
- **Formålsbestemmelse i § 18-1**
 - *Formålet med opplæringa i § 1-3 og dei overordna måla og prinsippa for opplæringa med heimel i § 1-4 gjeld så langt det passar for opplæring for vaksne. Opplæringa skal byggje på den kompetansen deltakarane allereie har, og skal leggjast opp slik at deltakarane så raskt som mogleg kan oppnå relevant kompetanse for arbeid eller vidare utdanning.*

Ny opplæringslov – opplæring for voksne

Rett til å fullføre

Rett til yrkesfaglig
rekvalifisering

Inntak på en av tre
sluttkompetanser i VOV

Rett til
realkompetansevurdering

Rett til å velge VOV fra 19
år

Rett til individuell
tilrettelegging

Rett til særskilt
språkopplæring (FOV) og
forsterket opplæring i
norsk(VOV)

Fylkeskommunen – plikt til
å dimensjonere for voksne

Oppfølging av Fullføringsreformen- oppdrag om modulstrukturering av opplæring for voksne

- Modulstrukturert opplæring skal være hovedmodell for all opplæring for voksne.
- Flere voksne skal kunne få en opplæring som er tilpasset deres tidligere kompetanse, ressurser og arbeids- og livssituasjon.
- Opplæringen skal ta utgangspunkt i den enkeltes ønskede sluttkompetanse.
- Integreert fag- og språkopplæring
- Opplæring på ulike arenaer som i introduksjonsprogrammet, i arbeidsmarkedstiltak, i bedrifter og virksomheter og i skoler

FOV

forberedende opplæring for voksne

VOV

videregående opplæring for voksne

Kombinasjonsløp

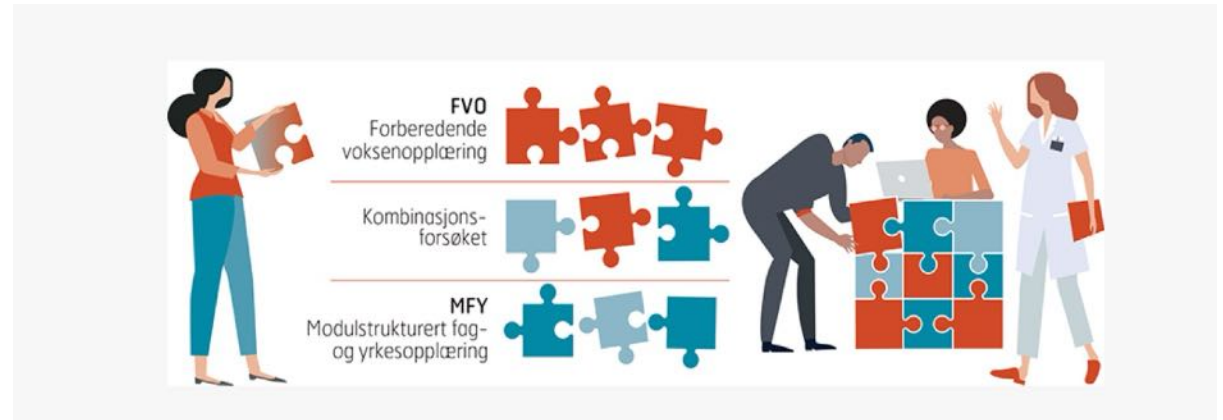
MODULSTRUKTURERT OPPLÆRING

A woman with long dark hair is sitting at a desk, looking down at a book or document. She is wearing a light-colored long-sleeved shirt. The image is partially obscured by a large, semi-transparent pink shape that overlaps the top and right sides of the frame. The background is a solid grey color.

Modulstrukturert oppl ering for voksne

Modulstrukturert opplæring er prøvd ut (2017–2024)

- Forankret i Meld. St. 16 (2015–2016) *Fra utenforskap til ny sjanse*
- HK-dir har hatt ansvar for oppfølgingen av tre delforsøk
- Omfattende følgeevaluering på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet

Prinsipper for modulstrukturert opplæring

Organisering av
opplæringen i mindre
enheter

Realkompetansevurdering

Kartlegging og
innplassering på modul
basert på medbrakt
kompetanse

Dokumentere
kompetansen etter fullført
modul

Modulstrukturert
opplæring kan foregå på
begge nivå samtidig

Oppnå sluttkompetanse

Nye læreplaner på nivået under videregående

- Læreplaner i fem fag og en grunnmodul
 - Norsk og norsk for språklige minoriteter
- Voksenperspektiv
 - Ingen fag- og timefordeling, ingen bestemt varighet på en modul, ingen bestemt varighet på opplæringsløpet
- Andrespråksperspektiv
 - Egen læreplan for andrespråksopplæring
 - Integreert opplæring i fag og språk
- Eksamen to ganger i året

Hvem er deltakerne på nivået under videregående?

- 97,5 prosent minoritetsspråklige, mange med lavt nivå på norskspråklige ferdigheter
- Svært sammensatt målgruppe, fra ingen skolegang fra før av til 8-9 år. Noen mangler bare engelsk.
- Rettigheter etter opplæringsloven eller opplæringsloven og integreringsloven
- 1 av 3 har hatt FVO som tiltak i introduksjonsprogrammet

Fra gruppe til individ

Fleksibel

Innhold, omfang,
progresjon og vurdering

Tid og sted/opplæring på
ulike arenaer

Tilpasset

Den voksnes livssituasjon

Individuelle løp

Effektiv

Kartlegging eller
realkompetansevurdering
– uttelling for den
kompetansen man har

Integrert opplæring i fag og
språk/parallell opplæring

Kort fra sluttrapport følgeevaluering (ideas2evidence)

- FVO har nådd ut til en svært sammensatt gruppe voksne
 - Ca 12 000 deltakere
 - Mange kvinner med omsorgsansvar
 - Svært ulike forutsetninger og behov
 - Økende andel med lavt norsknivå og lite skolebakgrunn

Kort fra sluttrapport følgeevaluering, forts.

- Halvparten av de som startet i 2017 eller 2018 har fullført planlagt opplæringsløp. Mange har oppnådd delkompetanse
 - Gjennomsnitt standpunkt: 3
 - Gjennomsnitt eksamen: 2,6
- God individuell tilpasning i antall fag og moduler
- Få endringer i tidspunkt og arena for opplæring

De viktigste utfordringene?

- Parallelllegging av timeplan
- Tilrettelegging for deltakere med lite skolebakgrunn og lavt nivå på norskferdigheter
- Integrert fag- og norskopplæring som sikrer både faglig og språklig utbytte
- Overgang mellom moduler
- Sikring av livsopphold i hele opplæringsløpet

Hvilke to poeng vil du trekke fram som særlig interessant i din kontekst? Del med den som sitter ved siden av deg.

3 minutter

FOV

**Læreplaner for
forberedende
opplæring for voksne
(FOV)**

Læreplaner i norsk og samfunnskunnskap

Prinsippene for, innholdet i og erfaringene med forsøkslæreplanene

Språk og grunnleggende ferdigheter

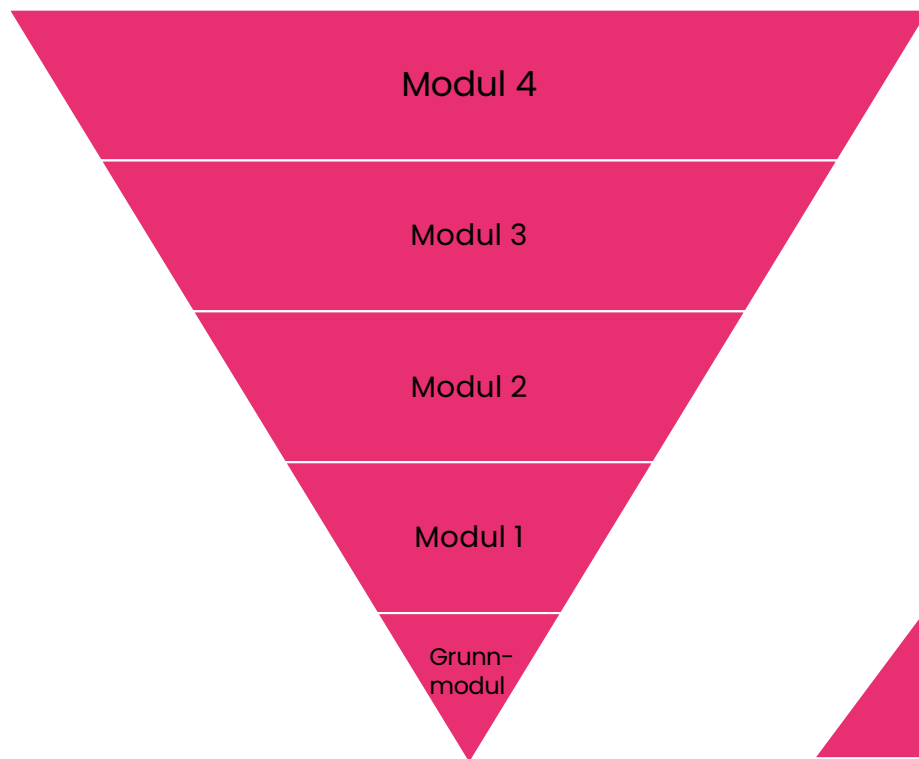
Grunnlag for videre kvalifisering

LK20

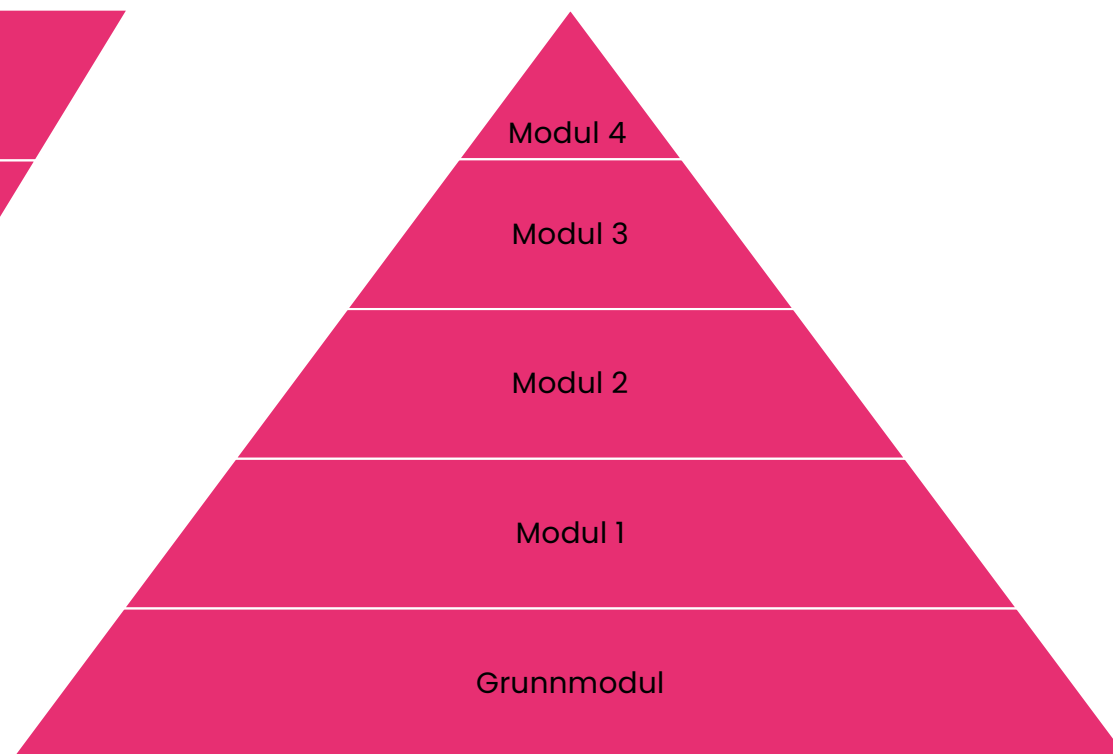
Arbeid og deltakelse

Fagenes egenart

Fag

Språk

Legger til rette for parallell opplæring i fag og språk

- Språklig og begrepsmessig innføring modul 1 og 2
- Åpne kompetansemål for å tilpasse opplæringen til ulike målgrupper/arenaer
- Implisitt språknivå I kompetansemålene opp til nivå B1/B1+
- Eget kjerneelement om språklæring i fagene matematikk, naturfag og samfunnsfag

Læreplanen i norsk for språklige minoriteter ivaretar begynneropplæring i norsk.

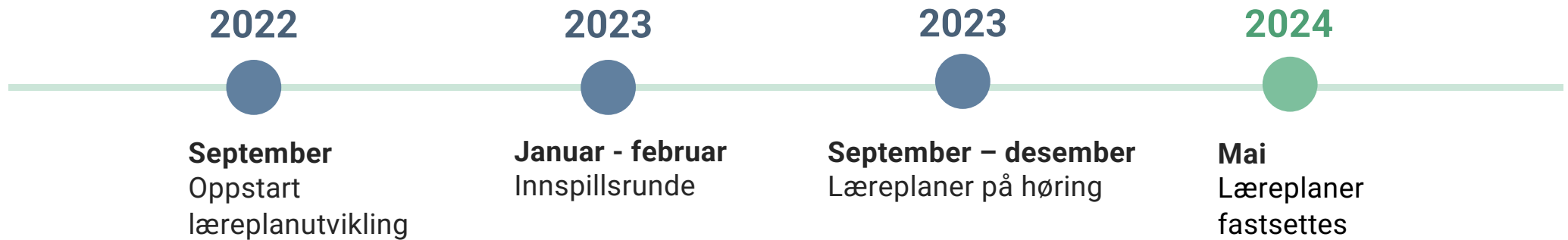
Film

[Matematikk og språk på modul 3 og 4, Oslo VO Helsefyr](#)

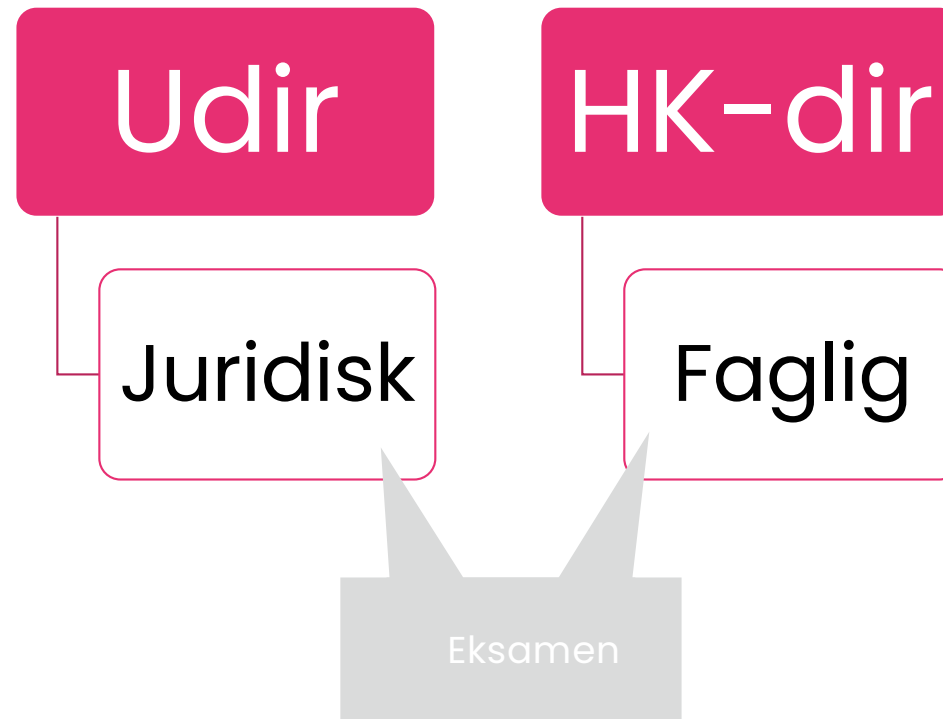
Temakort

Status for de modulstrukturerte læreplanene (FOV)

Læreplanene har vært bearbeidet i flere runder

Forvaltningsansvar

**Videregående
opplæring for voksne
(VOV)
Kombinasjonsløp**

Hovedprinsipper modulstrukturert opplæring- VOV

Realkompetanse
vurdering

Ingen fastsatt
opplæringstid og
omfang

Omfatter hele
læreplanen på
VG3

Dokumentert
vurdering etter
fullført modul

Opplæring i
bedrift- noe
kombinasjon
med skole

Sluttkompetanse
er lik ordinær
fag- og
svenneprøve

15 læreplaner modulstrukturert

6

Utdanningsprogram

- bygg- og anleggsteknikk,
- naturbruk
- restaurant- og matfag
- salg, service og reiseliv
- teknologi- og industrifag
- helse- og oppvekstfag

13

Læreplaner for lærefag

- Betongfaget
- Ernæringskokkfaget
- Fiske og fangst
- Gjenvinningsfaget
- Helsearbeiderfaget
- Kokkfaget
- Logistikkfaget
- Maler- og overflateteknikkfaget
- Produksjonsteknikkfaget
- Renholdsoperatørfaget
- Rørleggerfaget
- Salgsfaget
- Snekkerfaget

2

læreplaner for modulene norsk og samfunnskunnskap og norsk og samfunnskunnskap for språklige minoriteter

Modulstrukturerte læreplaner inneholder alt fra vg3

- Modulene omfatter til sammen hele læreplanen på vg3
- Kompetansemål fra vg1 og/eller vg2 dersom nødvendig
 - ... for yrkeskompetansen
 - ... for å tilegne seg yrkeskompetansen
 - Kan hentes fra vg1 og vg2 fra fellesfag og yrkesfaglige programfag
- Enkelte lærefag har inkludert få kompetansemål fra lavere nivå – andre har mange
 - Kompetansemålene skal være avsluttende på det nivået de er plassert

Modul norsk og samfunnskunnskap er felles for alle

- Felles modul norsk og samfunnskunnskap
- To varianter: norsk og norsk for språklige minoriteter
 - Utvalgte kompetansemål
 - Norsk vg2 YF-utdanningsprogram og samfunnskunnskap vg1/vg2 YF-utdanningsprogram
 - Kan tas parallelt med andre moduler
- Prioritering av kompetansemål
 - Knyttet til yrkesutøvelsen i lærefagene
 - Rollen som arbeidstaker i norsk arbeidsliv
 - Verktøy for å tilegne seg eller vise sin kompetanse i faget
- Også her kan man få realkompetansevurdering

Eksempel fra VG3 i helsearbeiderfaget

Læreplanen er ikke fastsatt

Norsk og samfunnskunnskap/ norsk og samfunnskunnskap for språklige minoriteter

Profesjonalitet i helsearbeiderfaget

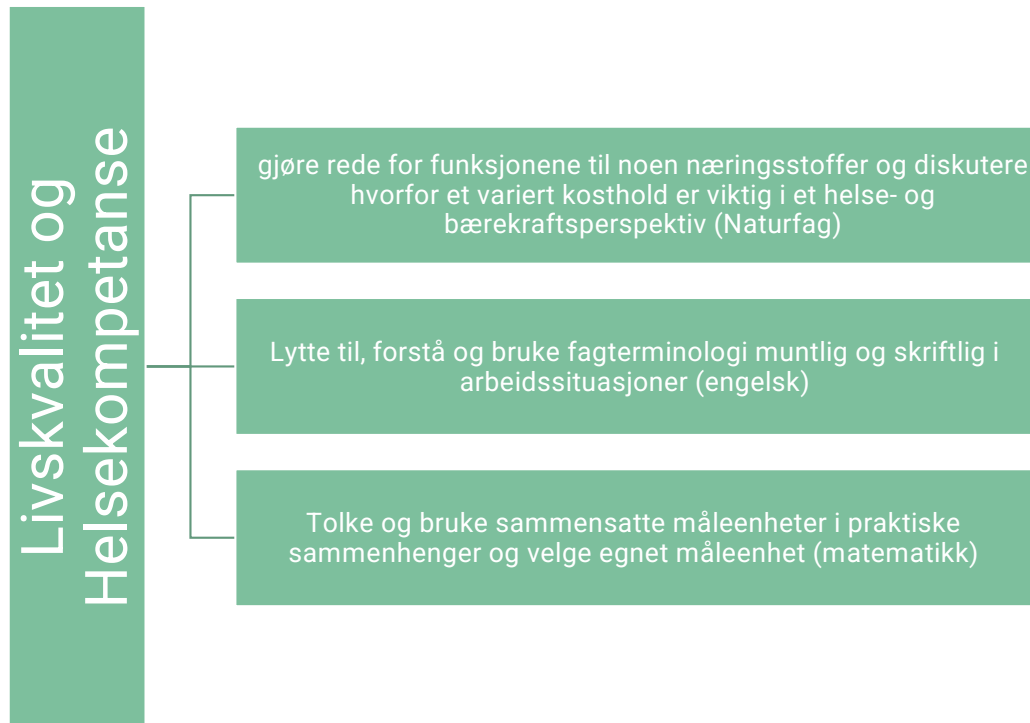
Livskvalitet og helsekompetanse

Grunnleggende sykepleie

Rehabilitering, habilitering og hverdagsmestring

Eksempel fra en modul i helsearbeiderfag- Læreplan er ikke fastsatt

Rammer for vurdering i modulstrukturert opplæring (VOV)

- Eksisterende ordninger for fag- eller svenneprøven skal utgjøre sluttvurderingen i det modulstrukturerte opplæringsløpet.
- Før oppmelding til fagprøve må deltakerne bestå sentralt gitt skriftlig eksamen
- Moduler skal kunne dokumenteres på et kompetansebevis

Vurderingsordning for enkeltmoduler fastsettes med forskriften.

Læreplanen i modulen er utgangspunkt for opplæring og vurdering av den enkelte modul

Fag- eller svenneprøven tar utgangspunkt i den ordinære vg3-læreplanen for opplæring i bedrift.

Hva sier følgeevalueringen om hvordan virkemidlene har fungert?

Evalueringen viser at virkemidlene for økt relevans har fungert godt.

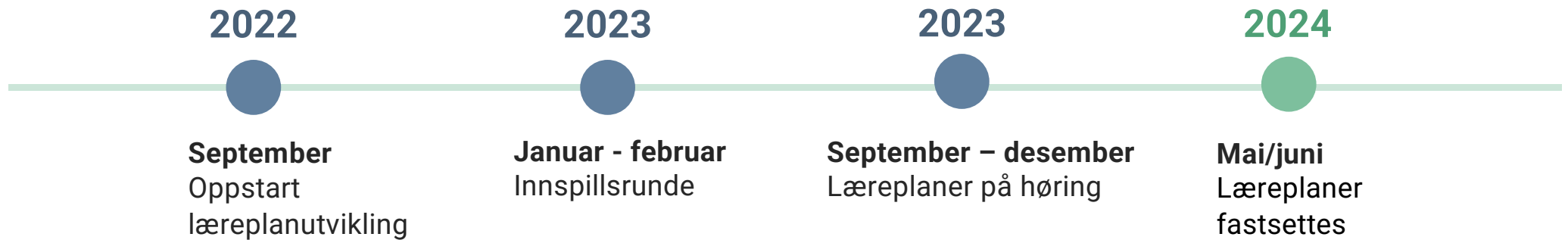
- Opplæringen tar utgangspunkt i den enkeltes kompetanse
- Forsøkslæreplanene er bedre tilpasset voksne
- Styrke at opplæringen foregår i bedrift

- Oppmerksomhet på samarbeidet med opplæringsbedriftene
- God vekselvirkning teori og praksis
- Lærersamarbeid og yrkesretting av fellesfagene
- Plan for inntektssikring ved oppstart
- Vektlegge realkompetansevurdering
- Sørge for løpende underveisvurdering og godkjenning av moduler (motiverende)

Status for de modulstrukturerte læreplanene (VOV)

Læreplanene har vært bearbeidet i flere runder

Skal alle lærefag modulstruktureres?

Følgende kriterier skal Udir bruke i vurdering av hvilke lærefag som egner seg for modulstrukturering:

- At arbeidslivet ønsker modulstrukturert opplæring
- Arbeidslivets behov for kompetanse
- Stort rekrutteringsbehov
- Lærefag der andelen voksne som tar fag- og svennebrev er stor

Utvikling av nasjonalt rammeverk for realkompetansevurdering- Oppdrag til HK-dir

Hvilke fordeler og utmaninger vil du trekke fram knyttet til tiltakene for at flere voksne skal fullføre videregående opplæring?

3 min

A woman with long dark hair is sitting at a desk, looking down at a book or paper. The image is overlaid with a semi-transparent pink filter. To the left, there are two smaller inset images: one showing a person's hands writing on a notepad, and another showing a person's face in profile. The background is a solid grey color.

Kombinasjonsløp

Modulstrukturert opplæring som kombinasjonsløp i ny ordning

- § 18-5 andre ledd «Fylkeskommunen kan gi vidaregåande opplæring til dei som er over opplæringspliktig alder, og som ikkje har fullført grunnskoleopplæring eller tilsvarande»
- Dette forutsetter et samarbeid mellom den aktuelle kommunen og fylkeskommunen

Kombinasjonsløp

- Sluttkompetanse skal bestemme innholdet og organiseringen
- Ikke være sekvensiell
- **Det skal være mulig å få opplæring i både moduler på grunnskolenivå (FOV) og videregående nivå samtidig**
- Åpner for at opplæring for voksne kan bygges opp slik at den voksne får opplæring som er nødvendig for å nå studie eller yrkeskompetanse

Hva sier følgeevalueringen om hva som er særlig viktig å ha oppmerksomhet på framover?

- Skape helhetlige løp, gjennom:
 - Yrkesrettet FVO-opplæring
 - Felles opplæringsplaner og tverrfaglige oppgaver
 - Samarbeid mellom FVO- og MFY-lærere om fellesfag
 - Oppfølging i bedrift fra begge nivå
- God informasjon, avklaring og tett oppfølging

Samarbeid må bygge på

- Felles forståelse gjennom god forankring
- Gode strukturer
- Oppgavedeling

Lærersamarbeid er viktig

Film om integrert språkopplæring i kombinasjonsforsøket

- [Språk-, fag- og yrkesopplæring \(panopto.eu\)](https://panopto.eu)

Støtte til innføring av ny modell

Støttetiltak

- Utvikling av støtteressurser rettet mot opplæringssteder og lærere som skal ta i bruk modulstrukturerte læreplaner på begge nivåer [Støtte til innføring](#)
- Støtteressurser og informasjon for innføring av kombinasjonsløp
- Støtte til innføring av ny opplæringslov (Utdanningsdirektoratet)
- Statsforvalteren har en viktig rolle i å veilede kommuner og fylkeskommuner
 - Etterutdanningskurs
- Utvikling av nasjonalt rammeverk for realkompetansevurdering

Nasjonalt nettverk modulstrukturert opplæring (VOV)

- Består av alle representanter fra fylkeskommunene
 - Statsforvalter og Kommunenes Sentralforbund er observatører
- Formålet til nasjonalt nettverk er å forberede implementeringen av modulstrukturert opplæring i videregående opplæring for voksne.
- Møtepunkt for informasjon- og erfaringsutveksling om arbeidet i fylkeskommunene med å forberede iverksetting av modulstrukturert opplæring.
- Nettverket er viktige både i forberedelsen av innføring før 1.august og etter 1.august 2024

Støtte til innføring

Direktoratet for
høyere utdanning
og kompetanse

Velg ditt
fagmiljø

Kunnskap
og innsikt

Program, utlysninger
og arrangementer

Utdanning
fra utlandet

Om oss

English

🔍 Søk

[Forsiden](#) > [Voksenopplæring](#) > [Modulstrukturert oppla...](#)

Modulstrukturert opplæring for voksne

Fra 1. august 2024 innføres det modulstrukturerte læreplaner for voksne i grunnopplæringen. Her finner du oppdatert informasjon om arbeidet og støtteressurser som utvikles.

› Hva er modulstrukturert opplæring

Modulstrukturert opplæring for voksne er fleksibel og tilpasset opplæring som organiseres i mindre enheter.

› Offentlig høring av læreplaner

Nye modulstrukturerte læreplaner for voksne har vært ute på høring. Høringsfrist for selve læreplanene var 1. desember 2023. Vurderingsordningene hadde frist 31. januar 2024.

› Modulforsøket 2017–2024

Målet med modulforsøket er å prøve ut fleksible, effektive og tilpassede opplæringsløp for voksne deltakere.

› Læreplaner

På denne siden finner du informasjon om status på arbeidet med læreplaner for modulstrukturert opplæring for voksne.

› Støtte til innføring

Her finner du støtteressurser rettet mot deg som skal innføre de nye modulstrukturerte læreplanen for voksne.

Læreplanpodden

Episode 7: Hva er forberedende opplæring for voksne?

Episode 8: Hvordan jobber lærerne pedagogisk i modulstrukturert opplæring?

Episode 9: Forberedende opplæring for voksne – språk og fag på en gang?

Episode 10: Om læreplanene og hvordan ta dem i bruk

Episode 11: FOV som norskopplæring og hva med norskprøven?

Episode 12: På vei mot fagbrev med FOV

3 nye episoder juni 2014

Relevante lenker

- [Modulstrukturert opplæring for voksne | HK-dir \(hkdir.no\)](https://hkdir.no)
- [Modulstrukturert opplæring for voksne | udir.no](https://udir.no)
- For mer informasjon om Modulforsøket: [Modulforsøket | HK-dir \(hkdir.no\)](https://hkdir.no)
 - Presentasjon av følgeevaluering fra ideas2evidence ligger her <https://hkdir.no/arrangementer/digital-lansering-av-evalueringsrapportene-fra-modulforsoket>
 - Evalueringsrapporter: <https://ideas2evidence.com/nb/projects/evaluering-av-forsok-med-modulstrukturert-voksenopplaering>

Tusen takk for oss!

